

2010

Javno preduzeće “Palić-Ludaš”

Decembar, 2009.

Godišnji program upravljanja Specijalnog rezervata prirode “Ludaško jezero”

Aktivnosti i mere na zaštiti, održavanju, praćenju stanja i unapređenju prirodnih vrednosti - Zadaci naučnoistraživačkog i obrazovnog rada – Aktivnosti na održivom korišćenju prirodnih vrednosti, razvoju i uređenju prostora – Aktivnosti na promociji vrednosti zaštićenog područja – Dokumentacija potrebna za sprovođenje ciljeva i aktivnosti – Saradnja - Finansiranje

1. AKTIVNOSTI I MERE NA ZAŠTITI, ODRŽAVANJU, PRAĆENJU STANJA I UNAPREĐENJU PRIRODNIH VREDNOSTI

1.1. Zaštita prirodnih vrednosti

1.1.1. Flora i vegetacija

- 1.1.1.1. Nastavak hidrobioloških analiza: određivanje kvalitativnog i relativnog-kvantitativnog sadržaja fitoplanktona Ludaškog jezera, kanala Palić- Ludaš i Kireša. Aktivnosti se odvijaju u saradnji sa Zavodom za javno zdravlje Subotice.
- 1.1.1.2. Nastavak kartiranja zaštićenih biljnih vrsta na područjima koja su priključena Rezervatu stupanjem na snagu Uredbe o zaštiti Specijalnog rezervata prirode „Ludaško jezero“ (Sl. glasnik RS br. 30/06) u saradnji sa Zavodom za zaštitu prirode Srbije.
- 1.1.1.3. Nastavak rekonstrukcije stepskih livada kod istraživačke stanice i kontinuirani monitoring.
- 1.1.1.4. Nastavak aktivnosti kroz ekstenzivno košenje, setvu autohtonih vrsta, radove na održavanju žbunastog zasada autohtonih vrsta i monitoring.
- 1.1.1.5. Održavanje zasada iz 2006. godine duž kanala Palić- Ludaš (granica lokaliteta Čurgo prema magistralnom putu). Održavanje žbunastog zasada autohtonih vrsta. Mehaničko uklanjanje trske na lokalitetu Čurgo i sprečavanje njenog daljeg širenja tretiranjem herbicidima uz dozvolu i nadzor Zavoda za zaštitu prirode Srbije.
- 1.1.1.6. Obezbeđivanje istraživanja na na kartiranju autohtonih fragmenata vegetacije u saradnji sa Zavodom za zaštitu prirode Srbije i Nacionalnim parkom Kiškunšag iz Mađarske.
- 1.1.1.7. Nastavak kartiranja pokrovnosti trskom obalske zone i vlažnih livada u priobalnom pojasu. Usled priliva velike količine organskih soli, ubrzano se stvara mulj i pogodni uslovi za razvoj trske (*Phragmites communis*), obrastanja obalske zone i smanjivanja površine slobodne vode.

1.1.2. Fauna

1.1.2.1. Zooplankton i mikrofauna

Nastavak hidrobioloških analiza: određivanje kvalitativnog i relativnog-kvantitativnog sadržaja zooplanktona i mikrofaune Ludaškog jezera, kanala Palić- Ludaš i Kireša. Aktivnosti se odvijaju u saradnji sa Zavodom za javno zdravlje Subotice.

1.1.2.2. Ribe

Nastavak monitoringa kvalitativnog i relativnog- kvantitativnog sastava ihtiofaune Ludaškog jezera, kanala Palić- Ludaš i Kireša u saradnji sa Zavodom za zaštitu prirode Srbije.

1.1.2.3. Vodozemci i gmizavci

Aktivnosti na obezbeđivanju istraživanja faune Rezervata- batraho- i herpetofaune. Postojeći podaci o ovim grupama živog sveta na celom području su nedovoljni za utvrđivanje potrebnih mera zaštite u Rezervatu. Nastavak aktivnosti na pripremama obimnijeg monitoringa u saradnji sa Zavodom za zaštitu prirode Srbije i Biološkim fakultetom Univerziteta u Beogradu.

Nastaviće se realizacija Projekta „Revitalizacija populacije barske kornjače u Ludaškom jezeru“ u saradnji sa Udruženjem građana „*Protego*“.

1.1.2.4. Ptice

Nastavak projekta *Struktura i dinamika populacija recentne ornitofaune Specijalnog rezervata prirode „Ludaško jezero“* ; markiranja ptica veštačkim markerima (prstenima) i praćenje migracije u saradnji sa Društvom ekologa „Rihard Čornai“ i Udruženjem ljubitelja prirode „Riparia“

Tokom godine će se nastaviti monitoring ptica na području Specijalnog rezervata prirode. Planirano je da organizovanje „Svetskog dana posmatranja ptica“ (prvi vikend oktobra meseca) bude realizovano u saradnji sa Opštinom Subotica, a cilj je da se privuče što veći broj zainteresovanih. Planirana su i predavanja u vezi sa zaštićenim vrstama ptica, kao i o metodologiji markiranja ptica veštačkim prstenovima. Program se realizuje u saradnji sa Udruženjem ljubitelja prirode „Riparia“.

Praćenje prolećne i jesenje migracije ptica kroz Rezervat (prstenovanje-markiranje ptica po međunarodnim standardima) u saradnji sa Udruženjem ljubitelja prirode „Riparia“.

Planirano je da se nastavi sa markiranjem ptica veštačkim markerima (prstenovima) i praćenjem migracije u saradnji sa Udruženjem ljubitelja prirode „Riparia“.

Nastavak projekta „Povratak čigri na Paličko i Ludaško jezero“ kroz kontinuirano praćenje efikasnost gnežđenja na novopostavljenim ostrvima (ostrva su postavljena tokom 2008. i ove godine). Program se realizuje u saradnji sa Udruženjem ljubitelja prirode „Riparia“

Ukoliko se ukaže potreba, nastaviće se terenska praćenja stanja u vezi avijarne influence u saradnji sa Specijalističkim Veterinarskim Institutom iz Subotice.

1.2. Održavanje, praćenje stanja i unapređenje prirodnih vrednosti

1.2.1. Obeležavanje

- 1.2.1.1. Održavanje obaveznih tabli i oznaka na osnovu Pravilnika o obeležavanju prirodnih dobara (Sl.gl. RS 30/92,24/94,17/96) odvijace se prema potrebi- u slučaju oštećenja, ili ruiniranja obaveznih oznaka.
- 1.2.1.2. Održavanje informativnih tabli i elemanata na edukativnim stazama (drveni mostovi, platforme, molovi)

1.2.2. Održavanje

- 1.2.2.1. Upravljač će preduzimati sve potrebne radnje da se u jezeru održi optimalni nivo vode tokom cele godine. U slučaju suše, deficit vode će se nadoknaditi upumpavanjem iz sistema Tisa- Palić.
- 1.2.2.2. Nastavak radova na sprečavanju širenja trske i usporavanju nepovoljnih procesa sukcesije u reliktnoj stepskoj zajednici visoke istočne obale jezera.
- 1.2.2.3. Sprovođenje mera aktivne zaštite prirode u zavisnosti od sezone i vremenskih uslova (pravljenje otvora na ledu, sanacioni izlov ribe, seča trske, uklanjanje smeća iz jezera i sa obale) kroz zajedničke aktivnosti stručne ekipe Upravljača i članova raznih udruženja građana (predstavnik mesnih zajednica i nevladinih organizacija).
- 1.2.2.4. Održavanje vodnog režima. Nadzor i saradnja u održavanju ustava na nasipima, ispuštima iz jezera i drugih objekata u funkciji održavanja režima vode jezera, u saradnji sa Društvenim preduzećem „Severna Bačka“.
- 1.2.2.5. Nastavak aktivnosti na evidentiranju i lokalizovanju divljih deponija. Tokom 2009. godine Upravljač je kroz saradnju sa Ministarstvom životne sredine i prostornog planiranja evidentirao postojeće deponije na području Specijalnog rezervata prirode „Ludaško jezero“. Registrovan je određeni broj odlagališta smeća i urađena je sanacija jedne veće deponije (čuvarska služba Upravljača). Planirano je da se nastavi sa aktivnostima evidentiranja, lokalizovanja i sanacija deponija.

1.2.3. Praćenje stanja

- 1.2.3.1. Praćenje stanja prirodnih vrednosti na terenu kroz čuvarsku i stručnu službu.
- 1.2.3.2. Praćenje stanja na terenu na površinama koje su stupanjem na snagu nove Uredbe o zaštiti Specijalnog rezervata „Ludaško jezero“ (Sl. Glasnik RS, br. 30/06) ušle u okvire zaštite. Rad na ustanovljavanju redovnog monitoringa osnovnih fizičko-hemijskih parametara zagađenja i na novim lokacijama.
- 1.2.3.3. Nastavak sistematskog fizičkog, hemijskog i biološkog praćenje kvaliteta vode Ludaša (kanala Palić-Ludaš, Ludaša, Kireša i Tise) prema utvrđenom programu koji realizuje Zavod za javno zdravlje iz Subotice. Nastaviće se sa utvrđivanjem fizičko-hemijskih pokazatelja, hidrobioloških parametara; obavljaće se i specijalna ispitivanja zimi, kao i utvrđivanje sadržaja metala i bakteriološka ispitivanja. Uzorkovanja će se nastaviti dosadašnjom dinamikom, na sledećim lokalitetima: ulaz kanala Palić-Ludaš u Ludaško jezero, sredina i južni deo Ludaškog jezera i izliv Kireša kod brane Nosa.
- 1.2.3.4. Stručna ekipa Upravljača će obavljati i u narednom periodu redovno praćenje kretanja padavina, nivoa jezera, kiseonika u vodi, temperature vode i vazduha.
- 1.2.3.5. Čuvanje prostora Specijalnog rezervata prirode i nadzor nad sprovođenjem propisanih režima, nastaviće se obavljanjem čuvarskih i nadzorničkih poslova.
- 1.2.3.6. Praćenje aktivnosti i kontrole izgradnje objekata na području Specijalnog rezervata prirode „Ludaško jezero“ će se obavljati u saradnji sa građevinskom i ekološkom inspekcijom. Tokom 2009. godine je započet proces evidentiranja izgrađenih objekata (u zoni II i III stepena zaštite) i ustanovljen je određen broj bespravno izgrađenih objekata, kako u periodu pre donošenja nove Uredbe o zaštiti Specijalnog rezervata prirode „Ludaško jezero“ („Službeni glasnik RS“, broj 30/06), tako i nakon donošenja; tokom 2010. godine je planiran nastavak aktivnosti na evidentiranju izgrađenih objekata- u saradnji sa lokalnom samoupravom (Služba za građevinarstvo i Služba za komunalne poslove, preduzetništvo i zaštitu životne sredine).
- 1.2.3.7. *Način čuvanja, ljudski resursi, stanje opremljenosti i potrebe u 2010. godini*

Na ukupnoj površini od 846,33 ha poslove čuvanja sprovodi jedan čuvar sa srednjom stručnom spremom, uz koordinaciju sa stručnim saradnicima. Dosadašnja praksa je pokazala da broj zaposlenih nije dovoljan, jer je osim poslova čuvanja zaštićenih prirodnih dobara, čuvar mora aktivno da učestvuje i u realizaciji poslova sprovođenja mera aktivne zaštite prirode, praćenja stanja živog sveta i prirodnih vrednosti; neophodno je da saraduje sa vlasnicima i korisnicima prostora, šumočuvarima, lovočuvarima i da u određenim okolnostima učestvuje u edukaciji kako posetilaca, tako i lokalnog stanovništva. Pored nedovoljnog broja čuvara, za dalji rad je neophodno obezbediti i adekvatnu opremu uz pomoć koje bi se poslovi čuvanja realizovali, kao i uniforme i terenska vozila. Izgradnjom Vizitorskog centra Ludaš i kupovinom dela neophodne opreme preko Programa susedske saradnje Mađarske i Srbije, uslovi za rad su znatno poboljšani, ali je za normalno funkcionisanje neophodno obezbediti dodatna sredstva. Pored plata za čuvarsku službu, potrebno je obezbediti i gorivo za postojeće terensko vozilo.

Javno preduzeće „Palić-Ludaš“ je samo delimično u mogućnosti da obezbedi sredstva iz sopstvenog budžeta. Sredstva za sprovođenje mera aktivne zaštite prirode se potražuju od Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja i Pokrajinskog sekretarijata za zaštitu životne sredine i održivi razvoj.

1.2.3.8. *Planiranje i sprovođenje mera protivpožarne zaštite*

Zaštita Specijalnog rezervata prirode „Ludaško jezero“ od požara je bazirana na sprovođenju mera prevencije od širenja požara prilikom paljenja tršćaka i zaostale vegetacije na oranicama koje se nalaze u okviru zaštićenog prirodnog dobra. Budući da su pomenute aktivnosti sezonskog karaktera, čuvarska služba Upravljača u tom periodu sprovodi pojačani nadzor, kontrolu i praćenje aktivnosti. Pored delovanja u vanrednim situacijama, Upravljač kontinuirano obavlja aktivnosti u cilju sprovođenja mera protivpožarne zaštite:

- realizuje se svakodnevno praćenje klimatskih uslova i stanja gorivog materijala u cilju procene tekuće opasnosti od pojave požara
- organizovano je osmatranje i obaveštavanje o pojavi požara tokom požarnih sezona
- na izuzetno ugroženim područjima (stari tršćaci) u prvom stepenu zaštite, obavlja se svakodnevni monitoring
- uređena su izletišta koja se nalaze pod kontrolom upotrebe i loženja vatre
- tokom javnih skupova (Prvomajski praznici) se odvija pojačani nadzor (u saradnji sa ribočuvarskom službom), a distribuira se i propagandni materijal o opasnosti i ugroženosti staništa od požara
- zaštita od požara realizuje se u saradnji sa poljočuvarskom službom opštine subotica
- u sprovođenju mera zaštite, Upravljač ima izuzetno dobru saradnju sa Ministarstvom životne sredine i prostornog planiranja; Vatrogasnom službom Ministarstva unutrašnjih poslova i vatrogasnim društvima

1.2.4. Unapređenje stanja

- 1.2.4.1. Nastavak sprovođenja mera aktivne zaštite prirode- radovi na sprečavanju širenja trske i usporavanju nepovoljnih procesa sukcesije u reliktnoj stepskoj zajednici visoke istočne obale jezera.
- 1.2.4.2. Nastavak projekta „Povratak čigri na Paličko i Ludaško jezero“ kroz kontinuirano praćenje efikasnost gnežđenja na novopostavljenim ostrvima (ostrva su postavljena tokom 2008. i ove godine). Program se realizuje u saradnji sa Udruženjem ljubitelja prirode „Riparia“.

2. ZADACI NAUČNOISTRAŽIVAČKOG I OBRAZOVNOG RADA

2.1. Istaživačke aktivnosti

2.1.1. Hidrološka istraživanja

Aktivnosti na obezbeđivanju nastavka istraživanja hidroloških uslova Ludaša sa ciljem sagledavanja budućih mogućih mera sanacije (naročito rešavanja problema mulja). Fizičko i hemijsko ispitivanje mulja i okvir Programa za njegovu dalju upotrebu, preradu i sanaciju.

2.1.2. Faunistička i zoekološka istraživanja

Aktivnosti na obezbeđivanju istraživanja faune Rezervata, naročito batraho-, herpeto- i ihtiofaune. Postojeći podaci o ovim grupama živog sveta na području su nedovoljni za utvrđivanje potrebnih mera zaštite u Rezervatu.

2.1.3. Ornitološka istraživanja

Nastavak projekta *Struktura i dinamika populacija recentne ornitofaune Specijalnog rezervata prirode „Ludaško jezero“* ; markiranja ptica veštačkim markerima (prstenima) i praćenje migracije u saradnji sa Društvom ekologa „Rihar Čornai“ i Udruženjem ljubitelja prirode „Riparia“.

2.1.4. Etnografska istraživanja u okolini zaštićenog dobra

Inventarisanje i prezentacija tradicionalnih kulturnih vrednosti naselja Šupljak u cilju razvoja seoskog turizma u saradnji sa nadležnim institucijama zainteresovanim istraživačima.

2.1.5. Dokumentaciono- informacioni sistemi

Nastavak rada na bazi podataka neophodnoj za upravljanje prirodnim dobrom. Unošenje novih podataka. Upotreba GPS- uređaja za unos značajnih podataka. Proširenje baze novim sadržajima (površina, brojnost populacije i drugi značajni parametri).

2.2. Obrazovni rad- edukacija

2.2.1. Edukacija učenika osnovnih i srednjih škola

Priprema i štampanje novog- dopunjenog materijala za programe đачkih ekskurzija, koje prikazuju prirodne i kulturne vrednosti Specijalnog rezervata prirode „Ludaško jezero“. Nastavak organizovanja predavanja o zaštiti prirode u Vizitorskom centru Ludaš, kako među školskom populacijom, tako i među nastavnicima, učiteljima i novinarima.

2.2.2. Izletničko- obrazovne posete

Obogaćivanje programskih sadržaja koji su u vezi sa prirodnim vrednostima Rezervata. Rad na poboljšanju Programa za posetioce (osnovne, srednje škole; fakulteti; specijalizovane posete).

2.2.3. Eko-kamp na Ludaškom jezeru

Organizovanje tradicionalnog kampa za uključivanje školske omladine, studenata, naučnih radnika iz zemlje i inostranstva u proučavanje i zaštitu prirodnih vrednosti. Saradnja sa udruženjima građana.

2.2.4. Međunarodni volonterski radni kampovi

Organizovanje radnih kampova u saradnji sa Mladim istraživačima Srbije- Volonterskim servisom Srbije.

3. AKTIVNOSTI NA ODRŽIVOM KORIŠĆENJU PRIRODNIH VREDNOSTI, RAZVOJU I UREĐENJU PROSTORA

3.1. Organizovanje i opremanje

3.1.1. Opremanje Vizitorskog centra Ludaš

Završetak opremanja Vizitorskog centra Ludaš u Hajdukovu- završetak opremanja sprata novog radnog prostora Staraoca svih zaštićenih prirodnih dobara u Subotici. Obezbeđivanje neophodne opreme za laboratoriju (kupovina binokulara, mikroskopa i druge neophodne opreme) u cilju dobijanja sertifikata.

3.1.2. Izgradnja sistema za biološko prečišćavanje otpadnih voda

U toku je izgradnja sistema za biološko prečišćavanje otpadnih voda, koji će zameniti postojeću septičku jamu. Do kraja godine je predviđeno priključivanje objekata Vizitorskog centra i Istraživačke stanice na sistem. Planirani sistem funkcioniše na principu trokomponentnih aeracionih bazena sa aktivnim muljem. Otpadne vode iz objekata će prolaziti kroz biološki tretman, a prečišćena voda će se potom izlupati na kaskadna „mokra polja“. Specijalni rezervat

prirode „Ludaško jezero“ će na ovaj način postati model za druge Upravljače i buduća planiranja uređenja otpadnih voda na području zaštićenih prirodnih dobara (gde za to postoje mogućnosti). Sve navedene aktivnosti sprovode se u skladu sa Uslovima koje je propisao Zavod za zaštitu prirode Srbije.

3.1.3. Održavanje zelene površine oko Vizitorskog centra Ludaš

Održavanje zelene površine će se odvijati u kontinuitetu. Planirana su najmanje dva košenja na parceli iza Sunjog čarde, a po potrebi će se realizovati i dodatna.

3.1.4. Uređivanje edukativne staze oko jezera

Nastavak uređivanja delova edukativne staze: opremanje osmatračnicama i reparacija oštećenih edukativnih tabli.

3.1.5. Uređivanje „Ribarske kuće“

Nastavak uređivanja *Ribarske kuće*: sanacija vlage, krečenje zidova, uređivanje seoske bašte

3.1.6. Razvoj eko- turističke infrastrukture

Sa Upravom Nacionalnog parka Kiškunšag nastavlja se rad na sastavljanju projektne dokumentacije za konkurs projekata u okviru IPA programa prekogranične saradnje između Mađarske i Srbije. Projekat za koji se potražuju sredstva je u vezi sa razvojem eko turističke infrastrukture u Rezervatu.

3.2. Održivo korišćenje prirodnih vrednosti

3.2.1. Kontrolisano sečenje trske

Kontrolisanim sečenjem trske u II i III zoni zaštite, podizanje njenog kvaliteta radi korišćenja kao vrednog materijala, a ujedno i smanjenja procesa obrastanja jezera i sukcesije ekosistema. Seču će obaviti ekipa Upravljača i zainteresovani meštani, pod kontrolom stručnog tima Upravljača.

3.2.2. Kontrolisano paljenje trske

Mozaičnim paljenjem stare trske na nekim lokalitetima zone trećeg stepena zaštite- stvarati uslove za buduću seču.

3.2.3. Kontrolisanje sportskog ribolova

Održavanje i kontrolisanje sportskog ribolova na za to predviđenim područjima.

3.2.4. Uređivanje obale

Podržaće se inicijative meštana za mestimično uređivanje obale (škola, lokacija kod crkve u Hajdukovu) pod uslovima koje propiše nadležna institucija- Zavod za zaštitu prirode Srbije.

3.2.5. Poljoprivreda

Nastaviće se kontinuirani rad sa korisnicima i vlasnicima poljoprivrednog zemljišta na edukaciji i prezentaciji prirodnih vrednosti njihovog zavičaja i razvijanju projekata posebnog korišćenja. Radiće se i na programima povratka tradicionalnom stočarenju (u delovima gde je to dozvoljeno). Planirane su i edukativne i organizacione aktivnosti na uvođenju organske poljoprivredne proizvodnje u zaštitnoj zoni Rezervata.

3.2.6. Lov

Raditi na usklađivanju planova i postojeće, važeće *lovne osnove* u pogledu poštovanja i nenarušavanja propisanih režima zaštite i ustanovljavanju novih mogućnosti razvoja. Sa lovcima (lovačka udruženja iz Bačkih Vinograda) i ribolovcima je potrebno uspostaviti neophodne funkcionalne odnose radi što bolje saradnje u cilju poštovanja režima zaštite i unapređenju i razvoju zaštićenog područja.

4. AKTIVNOSTI NA PROMOCIJI VREDNOSTI ZAŠTIĆENOG PODRUČJA

4.1. Prezentacija prirodnog dobra

Preduzimanje svih aktivnosti radi podizanja nivoa promocije Specijalnog rezervata „Ludaško jezero“ kroz pripremu:

4.1.1. Izdanja

Planirano je izdavanje Godišnjaka „Ludaški zapisi“- publikacije koja obuhvata radove iz oblasti zaštite prirode, kako na području Rezervata, tako i u celom regionu. Nastavak rada na internet prezentaciji Vizitorskog centra Ludaš, kroz postavke vesti, tekstova i fotografija. Obnavljanje štampanja priručnika (trojezično).

4.1.2. Specijalni prospekti i plakati

U skladu sa nastavnim jedinicama oblasti ekologije i zaštite životne sredine Naučno- nastavnih Programa osnovnih i srednjih škola, planirana je izrada postera i plakata koji bi se koristili u nastavi prilikom specijalizovanih poseta Rezervatu. Predviđeno je da se tokom godine na zgradu Vizitorskog centra Ludaš postave poster (table) na kojima se Rezervat predstavlja kao Ramsarsko područje, kao i table koje informišu o značaju Ramsarske konvencije.

4.1.3. Prezentacije- seminari- tribine

Tokom godine je planirano organizovanje više prezentacija, radionica i seminara za različite ciljne grupe, sa osnovnom idejom promocije vrednosti zaštićenog područja. Pored toga, Upravljač planira i organizovanje seminara o primeni (implementaciji) novog Zakona o zaštiti prirode i, uopšte, zakonskoj legislativi koja se primenjuje u delokrugu zaštite prirode. Očekujemo pomoć drugih upravljača i nadležnog Ministarstva.

5. DOKUMENTACIJA POTREBNA ZA SPROVOĐENJE CILJEVA I AKTIVNOSTI

- Izrada Godišnjeg programa upravljanja Specijalnog rezervata prirode Ludaško jezero
- Izrada Godišnjeg izveštaja o realizaciji Godišnjeg programa upravljanja Specijalnog rezervata prirode Ludaško jezero
- Usaglašavanje dokumentacije Upravljača sa odredbama Zakona o zaštiti prirode („Službeni glasnik RS“, broj 36/09) - izrada *Plana upravljanja Specijalnog rezervata prirode „Ludaško jezero“ za period 2010 – 2019. godine* i *Pravilnika o unutrašnjem redu i čuvarskoj službi*.
- Izrada posebnih programa i projekata i dokumentacije za konkurisanje za sredstva (na lokalnom i međunarodnom nivou)
- Učešće u izradi raznih Programa koji se odnose na Specijalni rezervat prirode „Ludaško jezero“, a realizuju ih druge institucije ili nevladine organizacije

6. SARADNJA SA KORISNICIMA RESURSA I PROSTORA

Saradnja sa korisnicima prostora sa idejom ostvarivanja ciljeva zaštite i organizovanja zajedničkih akcija sa:

- Mesnom zajednicom „Hajdukovo“- oko zajedničkih akcija na jezeru; formiranje dela volonterske čuvarske mreže, zajedničke akcije na jezeru
- Mesnom zajednicom „Šupljak“- oko očuvanja kulturno-etnološkog nasleđa tog predela i unapređenja rada volonterske čuvarske mreže
- Programska saradnja sa korisnicima prostora (poljoprivreda, lovstvo, vodoprivreda)

7. SARADNJA SA NADLEŽNIM SUBJEKTIMA I ORGANIZACIJAMA U SPROVOĐENJU PLANA UPRAVLJANJA

7.1. Saradnja sa državnim institucijama

- Programska saradnja sa Gradom- Opštinom
- Programska saradnja sa nadležnim Sekretarijatom u Pokrajini
- Programska saradnja sa Ministarstvom životne sredine i prostornog planiranja

- Programska saradnja sa Zavodom za zaštitu prirode Srbije i drugim stručnim ustanovama
- Programska saradnja sa naučnim institucijama i institucijama kulture
- Saradnja sa vaspitno- obrazovnim ustanovama

7.2. Međunarodna saradnja

- Saradnja sa Ramskarskim Biroom preko Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije
- Stručna saradnja i razmena iskustava sa Nacionalnim parkom *Kiškunšag (Mađarska)* – rad na zajedničkim naučno-istraživačkim programima i koordinacija razmene posetilaca.

7.3. Saradnja sa civilnim sektorom

- Saradnja sa Udruženjem građana „Protego“ kroz Projekat „Revitalizacija populacije barske kornjače u Ludaškom jezeru“
- Saradnja sa Udruženjem ljubitelja prirode „Riparia“ kroz razne programe monitoringa retkih i ugroženih vrsta, mere aktivne zaštite prirode (navedeno u 1.1.2.4.)

8. FINANSIJSKA SREDSTVA ZA REALIZACIJU PROGRAMA I NAČIN OBEZBEĐIVANJA

Tabela se nalazi u prilogu Dokumenta.

Direktor JP „Palić-Ludaš“

Dragutin Miljković

Palić, 2009. godine